

והיא סיוע משמים, שנאמר בזה (מלכים א-ח) ואתה תשמע השמים. היא סיוע קדוש (וממנה תלוי), שנאמר עליה, תניא המסיעת לה.

איתן מושבך ושים בסלע קנף (במדבר כד). איתן - תני"א. שם הקן של הנשר העליון, והיא השכינה, ועליה נאמר (דברים לב) כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, שהם שוני הלכות ומשניות. וכל דבור ודבור שיוצא מפיו של זה התני"א, שמוציא אותו לשם השם - בין בתורה, בין בתפלה, בין בכרכה, בין בכל מצוה ומצוה - מה כתוב בו? יפרש פנפיו, אותו הנשר, שהוא דבור שבו יהו"ה. יקחהו ישאהו על אברתו. מהו על אברתו? על אותו איבר של בן האדם (של אותו נשר) שבו מצוה יהו"ה, ונקרא איבר של השכינה. ומשום זה נאמר ישאהו על אברתו. ישאהו, כמו (במדבר ו) ישא יהו"ה פניו אליך.

ומהו שכתוב ושים בסלע קנף? אלא אמר דוד עליו, (שמואל ב-כב) ה' סלעי ומצדתי. כף גם השונה הלכה שבו הלכה תקיפה בסלע, שאין פטיש יכול לפוצץ אותה בכל קשיות שבעולם. בזה הוא מקנן הנשר, וכל התנאים נקראים קנים שלה. ומשום זה נאמר, (דברים כב) כי יקרא קן צפור לפניך, בדרך מקרה, פעם אחת, כאורח ואכסנאי שמזדמן לפי שעה לבית מלוננו.

ויש שהם בלמוד שלהם נעשים דירה לשכינה. זהו שכתוב (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת וגו', לדרתם. לדרתם חסר, לשון דירה. ויש בעלי משנה שתורתם אמנותם, שלא זה השכינה מהם כל ימיהם. אבל על אלו נאמר, כי יקרא קן צפור לפניך. בהם השכינה נמצאת בדרך מקרה. פעמים ששורה עליהם ונמצאת עמהם, ופעמים לא נמצאת עמהם.

וזת שכינתא מנהון פל יומיהון. אבל אליו, כי יקרא קן צפור לפניך, בהון שכינתא בארץ מקרה, זמנין שרייא עליהו ואשתכחת עמהון, וזמנין לא אשתכחת עמהון.

ישראל, דאינון אברים, ואיהי נשמתא עליהו. איהו סיעתא דשמאי. דאתמר בזה, (מלכים א ח) ואתה תשמע השמים. איהי סיעתא קדישתא, (ומנה תלויא) דאתמר עליה תניא דמסייע לה.

איתן מושבך ושים בסלע קנף. (במדבר כד) איתן: תני"א. תמן קנא דנשרא עלאה, ואיהי שכינתא. ועליה אתמר, (דברים לב) כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, דאינון שוני הלכות ומשניות. וכל דבור ודבור דנפיק מפומי דההוא תני"א, דאפיק בין לשמא דיהוה, בין באורייתא, בין בצלותא, בין בכרכה, בין בכל פקודא ופקודא, מה כתוב ביה. יפרש פנפיו, ההוא נשרא דהוא דבור, דביה יהו"ה.

יקחהו ישאהו על אברתו, מאי על אברתו. על ההוא אבר דבר נש, (ס"א דההוא נשרא) דביה מצוה יהו"ה, אתקרי אבר דשכינתא. ובגין דא ישאהו על אברתו. ישאהו: כגון (במדבר ו) ישא יהו"ה פניו אליך.

ומאי ושים בסלע קנף. אלא אמר דוד עליה, (שמואל ב כב) וי סלעי ומצדתי. אוף הכי תנא, דאיהו ביה הלכה תקיפא כסלע, דלית פטיש יכיל לפצצא יתה בכל קושין דעלמא. בהאי איהו מקננא נשרא, וכל תנאים אתקריאו קנים דילה. ובגין דא, (דברים כב) כי יקרא קן צפור לפניך, בארץ מקרה, זמנא קדא פאושפיזא ואכסנאי, דאזדמן לפום שעתא כבי אושפיזיה.

ואית דאינון במתניתא דלהון דירה לשכינתא, קדא הוא דכתיב, (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת וגו', לדרתם, לדרתם חסר, לשון דירה. ואית מארי משנה דתורתם אמנותם, דלא

וזת שכינתא מנהון פל יומיהון. אבל אליו, כי יקרא קן צפור לפניך, בהון שכינתא בארץ מקרה, זמנין שרייא עליהו ואשתכחת עמהון, וזמנין לא אשתכחת עמהון.

וְרוּא דְמַלְהָ, זְמַנִּין דְאַשְׁתַּכַּחַת עִמָּהוּן, לֹא תַקַּח הָאֵם. וְזַמַּנִּין דְלֹא אֲשַׁתְּכַחַת עִמָּהוּן, שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֶפְרָחִים אֲלִין מְאִירֵי מְשֻׁנָּה. אוּ בִיּוֹצִים, מְאִירֵי מְקָרָא בְּאֲלִין דְלֹא קֹבְעִין לְמוֹדֵייהוּ, שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֲבָל בְּאֲלִין דְקֹבְעִין לְמוֹדֵייהוּ, לֹא תַקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים. וְאִיתַּי מְאִירֵי הַלְכוּת, דְדַמְיִין לְכַבְּבָא, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (דְּנִיאל יב) וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים פְּכוּכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. לָאוּ פְּכוּכָבִים, דְאַתְמַר בְּהוּן (ישעיה לז) וְכָל צְבָאָם יִבּוּל. אֲלֵא כְּאִינוּן פְּכַבְּיָא דְעֲלָמָא דְאַתִּי, דְאִינוּן לְעוֹלָם וָעֶד קִיָּמֵי תְדִיר.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אֲדָם, (בראשית א) בְּתַר דְאַשְׁלִימוּ לְעֵבֵידֵיתִיהוּ כָּל אוֹמְן וְאוֹמְן, אָמַר לֹין קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, אוֹמְנוּתָא חָדָא אִית לִי לְמַעַבְד, דִּיְהִי שׁוֹתְפָא דְכַלְנָא. אֲתַחֲבְרוּ כְלָכוּ כַחֲדָא, לְמַעַבְד בִּיה כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִחוּלְקָא דִילֵיה, וְאָנָּא אֲשַׁתְּפֵי עִמְכוּן, לְמִיְהִב לִיה מִחוּלְקָא דִילֵי. וְהֵינֵינוּ נַעֲשֵׂה אֲדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ. וְאוֹקְמוּהָ רַבְּנֵן, דְלִית אֲדָם אֲלֵא יִשְׂרָאֵל, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (יחזקאל לד) וְאַתָּן צְאֲנֵי צֶאֶן מְרַעִיתֵי אֲדָם אֲתֵם. אֲתֵם אֲדָם, וְלֹא עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. וּבְגִין דָּא (תהלים קמט) יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעַשְׂוֹ.

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְדָאֵי הֵהוּא תְנָא דְאַתְטָמַר בְּסַלְע דְחוּיָא אָמַר דָּא, דְכַתִּיב בִּיה אִיתָן מוֹשְׁבָךָ וְשִׁים בְּסַלְע קִנְיָךְ. דְתַלַּת אַבְהֵן נִקְרָאוּ אִיתְנִים, וְרִבִיעֵאָה אִיתָן מוֹשְׁבָךְ. דְבִיה מְתִישְׁבָּא הַלְכָה, דְאַתְמַר בְּה הַלְכָה לְמִשָּׁה מְסִינֵי. דְאִיהוּ אֲתַפְשֵׁט עַל שְׁתִּין רַבּוּא דְיִשְׂרָאֵל, וְנַהִיר לֹין בְּאוֹרֵייתָא, כְּשִׁמְשָׁא (לְסִיְהָרָא) דְאַתְפְּסֵי בְּלִילְיָא, וְנַהִיר לְכָל פְּכַבְּיָא וּמַזְלֵי. וְלִית לִילְיָא אֲלֵא גְלוּתָא, וְאִיהִי (ישעיה כא) שְׁמֵר מַה מְלִילָה שְׁמֵר מַה מְלִיל. וְאַתְגְּלֵיָא בִימְמָא, דְאַתְמַר (בראשית מד) הַבְּקָר אוּר, בְּקָר דְאַבְרָהָם, דְאַתְמַר בִּיה (שמות טז) וּבִקְר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יי. (רות ג) חֵי יי שְׁכָבֵי עַד הַבְּקָר.

כא) שְׁמֵר מַה מְלִילָה שְׁמֵר מַה מְלִיל. וּמְתַגְּלָה בְיוֹם, שְׁנַאֲמַר (בראשית מד) הַבְּקָר אוּר. הַבְּקָר שְׁל אַבְרָהָם, שְׁנַאֲמַר בּוּ (שמות טז) וּבִקְר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד ה'. (רות ג) חֵי ה' שְׁכָבֵי עַד הַבְּקָר.